

FALVAK ÉS KÖZSÉGEK ÚTFENNTARTÁSI STRATÉGIAI ALAPJÁNAK KIDOLGOZÁSA

BENCZE ZSOLT¹

A hazai önkormányzatok közel 90%-a falvakat, illetve községeket irányít. Az országos közúthálózaton alkalmazott útfenntartási szoftverek jelenleg nem alkalmazhatóak gazdaságosan az önkormányzatok kezelésében lévő úthálózaton. Az egyik oka ennek az, hogy nincs elég adat a hálózatról, míg a másik ok a fenntartási források szinte teljes hiánya.

A diplomamunka keretében ismerttem a jelenleg hatályos, az önkormányzatok számára kötelező gazdálkodási szabályokat, illetve az állam kezelésében lévő úthálózaton használt gazdálkodási módszer közötti különbségeket. Röviden ismerttem a hazai és a nemzetközi kutatásokat, amelyek tapasztalatait eddig nem sikerült a felhasználók – jelen esetben az önkormányzati döntéshozók – számára tovább adni, hogy optimálhassák az útfenntartásra, illetve építésre szánt pénzeszközöket.

Négy településen végeztem vizsgálatokat annak érdekében, hogy felmérjem milyen a jelenlegi helyzet az önkormányzatok kezelésében lévő úthálózatokon. Az összegyűjtött adatok és a bejárásokon szerzett tapasztalat azt mutatja, hogy az úthálózatokról alig van tervdokumentáció és a kivitelezés, illetve a fenntartás is teljes mértékben nélkülözi a stratégiai szemléletet. Ezen okok nyilván valóvá válása arra készítetett, hogy a diplomamunka keretében egy egyszerű rendszert építsék fel,

felhasználva a hazai és a külföldi kutatások eredményeit, amelyet a jelenleg használatos operációs rendszerrel is könnyen el lehet készíteni, és folyamatosan frissíteni. A kiválasztott négy település (Kisbajcs, Szentpéterúr, Balatonszentgyörgy és Nyúl) geográfiai és demográfiai jellemzői alapján könnyen lehet modellezni bármelyik hazai községet.

Egy 4000 fős község (Nyúl) úthálózatán bemutatom, hogyan lehet alkalmazni az általam kidolgozott rendszert. Javaslatokat fogalmazok meg az eddig kevésbé felhasznált másodnyersanyagok felhasználására és rámutatok ezen anyagok olyan tulajdonságaira, amelyek előnyösebbé teszik felhasználásukat kisforgalmú utak esetén.

A diplomamunka egyik feladata volt, hogy a MAÚT által kiadott 19. tervezési útmutató Helyi közutak kezelése című kiadványban az útépítésre és fenntartásra megfogalmazott módszereket és javaslatokat megvizsgáljam és továbbfejlesszem a tapasztaltak alapján. A dolgozat készítése közben felmerült egyéb kérdésekre is (értécsökkenés mértékének realizálása, vagyongazdálkodási szemlélet megismertetése stb.) megoldási javaslatokat tettem, hogy az önkormányzatok kezelésében lévő úthálózat fenntartása, a rendelkezésre álló források mellett, optimálható legyen.

FŐUTCÁK FUNKCIÓI KÖZÖTTI KONFLIKTUSOK VIZSGÁLATA ÉS CSORNA ÁTKELÉSI SZAKASZÁNAK ÁTTERVEZÉSE

ESPÁR ZSOLT²

A motorizáció fejlődésével a járművek és lakosság közötti konfliktusok először a városközpontokban voltak észlelhetőek. Ezek a helyek általában településeink főutcái, ahol a funkciók közötti ellentmondások kiéleződnek és felnagyítódnak, ezért vizsgáltam a főutcafunkciói közötti konfliktusokat.

Vizsgálatom célja, hogy a vizsgált területekre tervezett újító megoldásokkal egy attraktív, élhetőbb környezetet hozzunk létre, amelynek munkahelyteremtő, idegenforgalom-növelő és életminőség-javító hatása van.

A dolgozat nemzetköziségét javítva a vizsgálatomat tíz magyar és egy német településen végeztem el, hogy jól be tudjam mutatni a kis településektől kezdve, a nagyvárosokon át a főváros kerületi főutcainak konfliktusait.

A vizsgált területek alapján általánosan értékeltem a főutcafunkciókat, feltártam a problémákat és egyben általános megoldási javaslatokat is kidolgoztam.

Minden vizsgált településre készítettem a helyi adottságokhoz és igényekhez alkalmazkodó konkrét műszaki megoldási javaslatokat a konfliktusok kiküszöbölésére, helyszínrajzok és mintakeresztszelvények készítésével. Ezeknek a kidolgozásakor nem csak a magyar előírásokat, szokásokat vettem alapul, hanem a nyugat-európai gondolkodásmódot is.

A javaslatok elkészítése után a jelenlegi és a tervezett állapotokra is elvégeztem egy többkritériumos összehasonlító mátrixelemzést, melyből a beavatkozások hatékonyságára vontam le következtetéseket. Az elemzés azt is megmutatta, hogy a Csornára tervezett beavatkozás javítana legtöbbit a forgalmi és élhetőségi kritériumokon.

Tervezés alatt áll egy elkerülő út, ezért diplomamunkám végén a főutcának átépítésére készítettem egy tanulmánytervet. Az elkerülő út megépítése utáni állapotra négy változatot ábrázoltam funkcióvázlatokon, ezek közül legmegfelelőbbnek tűnő, úgynevezett holland típusú kialakítást terveztem meg.

Ez a változat kínál olyan komplex megoldást a konfliktusok kezelésére, melyekkel megvalósítható a belváros revitalizációja. A tervek előnye, hogy az átkelési szakasz vonalvezetése, keresztmetszeti elemei úgy kerülnek kialakításra, hogy nem készítenek a közlekedőt a kívánatosnál nagyobb sebességre jelzőtáblák, sebesség-ellenőrzés nélkül sem.

A tervezett kialakítás lényege, hogy irányonként csak egy forgalmi sáv van és ezeket zóldsávval és középen vezetett kerékpárral különítjük el. Így nem lehet előzni a település központjában, és ezzel a sebességcsökkentést kikényszerítő geometriával a közlekedők viselkedésére lehet hatni, így mérséklődik az autók sebessége.

¹ Széchenyi István Egyetem. Belső konzulens: Dr. Gáspár László, külső konzulens: Karoliny Márton

² Széchenyi István Egyetem. Belső konzulens: Dr. Koren Csaba, külső konzulens: Bóbis Ferenc